

Sygn. akt IV U 846/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 lipca 2017r.

Sąd Okręgowy w Elblągu Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Tomasz Koronowski

Protokolant: st. sekr. sądowy Agnieszka Grądzik

po rozpoznaniu w dniu 31 lipca 2017r. w Elblągu na rozprawie

sprawy z odwołania W. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E.

z dnia 4 maja 2017r. znak:(...)

o odsetki

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy W. K. prawo do odsetek ustawowych za opóźnienie od świadczeń wypłaconych na podstawie decyzji z dnia 20 marca 2017r. znak (...) za miesiące od(...) do (...). od dnia następnego po terminie płatności danego świadczenia, przypadającym na 15. dzień miesiąca, do dnia faktycznej wypłaty w marcu 2017r.

Sygn. akt IV U 846/17

UZASADNIENIE

Ubezpieczony W. K. wniósł odwołanie od decyzji pozwanego Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w E. z dnia 4 maja 2017r., znak (...), odmawiającej mu wypłaty odsetek od przyznanej renty z tytułu niezdolności do pracy. Wnioskodawca powoływał się na zwłokę organu rentowego.

Pozwany w odpowiedzi na odwołanie wniósł o jego oddalenie. Powołano się na art. 118 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (obecnie Dz.U. z 2017r. poz. 1383; dalej: ustawa emerytalna) oraz ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie Dz.U. z 2016r. poz. 963 ze zmianami; dalej: ustawa systemowa). Pozwany wywodził, że nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu świadczenia, które zostało wypłacone z zachowaniem terminu wynikającego z wpływu do organu rentowego prawomocnego wyroku tutejszego Sądu Okręgowego.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Skarżący miał ustalone prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od dnia (...), przy czym wypłata świadczenia przypadająca na 15. dzień miesiąca. W dniu (...) złożył wniosek o przyznanie świadczenia na kolejny okres. Lekarz orzecznik w orzeczeniu z dnia (...) uznał ubezpieczonego za nadal częściowo niezdolnego do pracy. W wyniku zgłoszenia zarzutu wadliwości sprawę skierowano do komisji lekarskiej ZUS, która w dniu 5 maja 2016r. orzekła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy. Skutkowało to wydaniem decyzji odmownej z dnia 12 maja 2016r. Decyzja ta została zaskarżona do Sądu Okręgowego w Elblągu, który w wyroku z dnia 29 grudnia 2016r. sygn. akt IV U 683/16 zmienił ją i przyznał ubezpieczonemu prawo do dalszego pobierania renty z tytułu częściowej

niezdolności do pracy na okres od dnia 1 maja 2016r. do dnia 30 kwietnia 2017r. Wyrok nie zawiera rozstrzygnięcia w przedmiocie odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Sąd Okręgowy oparł się w tamtej sprawie na opinii biegłych neurologa W. N., który nie stwierdził u skarżącego niezdolności do pracy, oraz kardiologa W. B., który uznał ubezpieczonego za nadal częściowo niezdolnego do pracy po dniu 30 kwietnia 2016r. do dnia 30 kwietnia 2017r. Od powyższego wyroku organ rentowy nie wywiódł apelacji, wyrok uprawomocnił się z dniem 28 stycznia 2017r. Prawomocny wyrok Sądu Okręgowego wpłynął do organu rentowego w dniu 1 lutego 2017r. Wykonując ten wyrok, organ rentowy wezwał ubezpieczonego do złożenia oświadczenia, czy po dniu 1 maja 2016r. osiągał przychody lub pobierał zasiłek dla bezrobotnych, a po otrzymaniu wymaganego oświadczenia wydał decyzję w dniu 20 marca 2017r., w której jako termin wypłaty świadczenia przyjął 15. dzień miesiąca Należne wyrównanie renty za okres od maja 2016r do lutego 2016r. pozwany wraz ze świadczeniem za marzec 2017r. przekazał do wypłaty w dniu 24 marca 2017r.

(bezsporne, ponadto dokumenty w aktach IV U 683/16 oraz w aktach ZUS)

Sąd zważył, co następuje:

W ocenie Sądu odwołanie zasługiwało na uwzględnienie.

W pierwszej kolejności należy wskazać na przepisy prawa regulujące kwestię prawa ubezpieczonego do odsetek, co pozwoli na omówienie tylko tych okoliczności faktycznych, które były istotne dla rozstrzygnięcia.

Co do podstawy prawnej rozstrzygnięcia trzeba wyjaśnić, że zgodnie z art. 85 ust. 1 ustawy systemowej jeżeli Zakład Ubezpieczeń Społecznych – w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń społecznych – nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych za opóźnienie (do dnia 31 grudnia 2015r. – odsetek ustawowych) określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności. Z kolei z art. 118 ust. 1, 1a i 2 ustawy emerytalnej wynika, że organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji z uwzględnieniem możliwości przyznania świadczenia w kwocie zaliczkowej. W razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jeżeli w wyniku decyzji zostało ustalone prawo do świadczenia oraz jego wysokość, organ rentowy dokonuje wypłaty świadczenia w terminie określonym w ust. 1, czyli 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji. W przypadku świadczeń przyznawanych na kolejny okres opisane zasady co do terminu wypłaty modyfikuje art. 118 ust. 4 i 5 ustawy emerytalnej, zgodnie z którymi przy dokonywaniu wypłaty wynikającej z decyzji ponownie ustalającej prawo do świadczenia lub jego wysokość, ust. 1-3 stosuje się odpowiednio, przy czym wypłata takiego świadczenia następuje w najbliższym terminie płatności świadczenia albo w następnym terminie płatności, jeżeli okres między datą wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji a najbliższym terminem płatności jest krótszy niż 30 dni. Dodać też trzeba, że zasady wypłacania odsetek zostały określone w rozporządzeniu Ministra Pracy i Polityki Socjalnej z dnia 1 lutego 1999r. w sprawie szczegółowych zasad wypłacania odsetek za opóźnienie w ustalaniu lub wypłacie świadczeń z ubezpieczeń społecznych (Dz.U. z 1999r. Nr 12 poz. 104), wydanym na podstawie art. 85 ust. 2 ustawy systemowej.

Należy zaznaczyć, że ugruntowany jest pogląd judykatury, iż brak orzeczenia organu odwoławczego o odpowiedzialności organu rentowego za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, o którym mowa w art. 118 ust. 1a ustawy emerytalnej, nie pozbawia ubezpieczonego prawa do odsetek za opóźnienie w wypłacie świadczenia, jako że celem tego przepisu jest tylko skrócenie postępowania administracyjnego i sądowego, gdyż wykonując wyrok o przyznaniu prawa do świadczenia lub jego wysokości, organ rentowy zobowiązany będzie do

wypłaty odsetek na mocy stwierdzenia jego odpowiedzialności przez sąd bez potrzeby powtarzania postępowania administracyjnego i ewentualnie sądowego.

W ocenie Sądu organ rentowy ponosi w niniejszej sprawie odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji. Pozwany w postępowaniu orzeczniczym dokonał wadliwej, nie dość wnikliwej, oceny wpływu stanu zdrowia skarżącego na jego zdolność do pracy jako przesłanki przyznania prawa do renty, co potwierdziło postępowanie dowodowe w sprawie IV U 683/16. Komisja lekarska nie dysponowała żadną taką dokumentacją medyczną, która mogłaby wskazywać na na tyle istotną poprawę stanu zdrowia skarżącego, aby prowadziło to do ustania jego niezdolności do pracy. Wprawdzie biegły kardiolog dysponował dalszą dokumentacją medyczną, powstałą po dacie orzekania przez komisję lekarską ZUS, jednak dokumentacja ta jedynie potwierdziła niezmiennie zły stan kardiologiczny ubezpieczonego, tj. niestabilną chorobę wieńcową z EF na poziomie 50% i kliniczną niewydolność serca (...), a więc stan stwierdzony przez lekarza orzecznika, komisję lekarską ZUS i biegłego kardiologa. Trzeba jednak podkreślić, że tak samo zdiagnozowane schorzenia skarżącego zostały odmiennie ocenione przez lekarza orzecznika w opinii z dnia 18 kwietnia 2016r. (wyraźnie wskazano na brak poprawy od ostatniego badania orzeczniczego) i komisję lekarską ZUS, przy czym ocena komisji została skutecznie zakwestionowana w sprawie IV U 683/16. Trzeba bowiem wyjaśnić, że w sprawie o przyznanie świadczenia na kolejny okres, jeśli organ rentowy odmawia tego świadczenia, jego obowiązkiem jest wykazanie na tyle istotnej poprawy stanu zdrowia ubezpieczonego, że skutkuje to ustaniem niezdolności do pracy. Zaniechanie przez komisję lekarską ZUS poczynienia stosownych w tej kwestii ustaleń, w szczególności przez zasięgnięcie opinii konsultanta kardiologa, stanowi o wadliwości postępowania orzeczniczego, która obciąża organ rentowy.

W opisanej sytuacji można zasadnie zarzucić pozwanemu, że nie przyznał i nie dokonał wypłaty świadczenia w najbliższym terminie wynikającym z art. 118 ust. 5 ustawy emerytalnej, przypadającym w czerwcu 2016r. Bez znaczenia jest wobec tego okoliczność daty doręczenia pozwanemu odpisu prawomocnego wyroku kończącego postępowanie w sprawie IV U 683/16, czy związanych z tym ustaleń co do ewentualnych przychodów skarżącego za okres od maja 2016r. W konsekwencji na podstawie art. 477¹⁴§2 kpc i przepisów powołanych wyżej, Sąd zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał wnioskodawcy prawo do wypłaty odsetek ustawowych za opóźnienie w wypłacie świadczeń należnych za okresy od maja 2016r. do lutego 2017r., tj. stosownie do art. 481 kc, do którego odsyła art. 85 ust. 1 ustawy systemowej. Odsetki należne ubezpieczonemu przysługują do dnia zapłaty w marcu 2017r., począwszy od dnia następnego po terminie płatności świadczenia za dany miesiąc, przypadającego na 15. dzień miesiąca, z tą uwagą, że co do świadczenia za maj 2016r. termin ten uległ przesunięciu do 15 czerwca 2016r., gdyż komisja lekarska ZUS orzekała w dniu 5 maja 2016r., a więc w czasie krótszym niż 30 dni przed nominalnym terminem płatności.